

POSTANOWIENIE

2 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski

na posiedzeniu niejawnym 2 kwietnia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M.R.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z 7 lutego 2024 r., I ACa 1697/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego - z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 13 października 2022 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie zasądził od pozwanego Banku spółki akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powódki M.R. kwotę

295.160,06 zł wraz z bliżej określonymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie, oddalił powództwo w pozostałym zakresie oraz orzekł o kosztach procesu.

2. Na skutek apelacji pozwanego Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z 7 lutego 2024 r. oddalił apelację oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

3. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiodła strona pozwana. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Skarżący nie przedstawił uzasadnienia wniosku o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Podał natomiast, że w sprawie występuje potrzeba wykładni przepisów art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 65 § 1 i § 2 k.c. Ponadto stwierdził, że w sprawie występują następujące istotne zagadnienia prawne:

a) Jaki wpływ na status konsumenta ma aktywne prowadzenie działalności gospodarczą pod adresem kredytowanej nieruchomości, w sytuacji gdy powód oprócz swoich twierdzeń nie zaprezentował żadnego dowodu celem wykazania faktu, że cel kredytu w przeważającej części był mieszkaniowy, zaś zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2023 r., sygn. akt: II CSKP 863/23 zawarcie umowy, która jedynie w minimalnym stopniu służyła celom konsumenckim, nie może prowadzić do przyznania powodom ochrony właściwej dla konsumentów, a w szczególności czy sąd powinien dokonać szczegółowych ustaleń w zakresie korelacji kwot przeznaczonych na cel gospodarczy oraz ich procentowego stosunku do całości kwoty kredytu?

b) Czy w przypadku stwierdzenia przez sąd powszechny, że klauzule określające kurs walutowy, stosowany do określenia wysokości świadczenia stron w walucie krajowej, zawarte w umowie kredytu indeksowanego kursem waluty obcej, zawartej przez przedsiębiorcę z konsumentem, mają charakter niedozwolonych postanowień umownych (postanowień abuzywnych) w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., sąd krajowy poprzez zastosowanie przepisów prawa cywilnego dotyczących wykładni oświadczeń woli oraz treści czynności prawnych powinien uzupełnić stosunek prawny umowy kredytu treścią wynikającą z przepisów prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym, jeżeli operacja ta zrealizuje cel art. 6 ust. 1

Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich i przywróci faktyczną równowagę między stronami, np. poprzez odwołanie do kursu średniego NBP do rozliczeń stron na podstawie art. 358 § 2 k.c., bądź art. 69 ust. 3 Prawa bankowego, ewentualnie art. 24 ustawy o Narodowym Banku Polskim, art. 41 Prawa wekslowego lub poprzez wykładnię oświadczeń woli stron na podstawie art. 65 k.c.?

c) Czy podejmując decyzję, o której mowa w pytaniu poprzedzającym, sądy powinny brać pod uwagę konieczność zachowania proporcjonalności pomiędzy wagą naruszenia i jej potencjalnymi skutkami a konsekwencjami dla obu stron przyjętego przez sąd rozwiązania, w szczególności w kontekście zasady równości prawa, proporcjonalności – adekwatności konsekwencji dla stron do rzeczywistej wagi stawianych bankowi zarzutów, zgodności z zasadami współżycia społecznego?

4. Powódka wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej a także o zasądzenie od strony pozwanej zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

5. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji

tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c.; nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wówczas usprawiedliwione.

6. Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że skarga kasacyjna strony pozwanej nie zawiera argumentów wystarczających dla uznania, że w sprawie spełniona została przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 1 lub pkt 2 k.p.c. uzasadniająca przyjęcie sprawy do rozpoznania.

7. Co do pierwszego z podniesionych przez skarżącego zagadnień prawnych, dotyczącego przysługiwania kredytobiorcy statusu konsumenta, to w pierwszej kolejności należy wskazać, że Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi w tym zakresie dokonanymi przez sąd powszechny. Zawarty w art. 398³ § 3 k.p.c. zakaz oparcia skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów oraz związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącego na wadliwość orzeczenia sądu drugiej instancji, polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów, również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. postanowienie SN z 15 października 2020 r., IV CSK 136/20). Zgodnie ze stanowiskiem judykatury (zob. zwłaszcza wyrok Sądu Najwyższego z 14 czerwca 2023 r., II CSKP 254/22) sam fakt prowadzenia działalności gospodarczej przez kredytobiorcę nie wyklucza uznania go za konsumenta. Dla tego rodzaju kwalifikacji prawnej (jako profesjonalisty) decydujące powinny być cel zawarcia umowy oraz bezpośredniość jej związku z wykonywaną działalnością gospodarczą lub zawodową. Weryfikacja okoliczności faktycznych w tym zakresie może być ostatecznie dokonana wyłącznie przez sądy *meriti* w określonej sprawie. Z ustaleń poczynionych przez Sądy obu instancji w niniejszej sprawie (k. 457 i k. 654v-655 akt sprawy) wynika, że cel konsumencki wynikał z wniosku kredytowego, a środki uzyskane z kredytu

powódka przeznaczyła na zakup mieszkania, w którym zaspokajane były jej potrzeby mieszkaniowe. W tej sytuacji poza zakresem rozważań Sądu Najwyższego musi pozostać kwestia wskazywana przez skarżącego w ramach pierwszego ze wskazanych zagadnień prawnych, gdyż nie wpisuje się ona w ustalony przez Sądy *meriti* stan faktyczny.

8. Pozostałe podniesione przez skarżącego zagadnienia prawne i wątpliwości wykładnicze koncentrują się wokół problemu dotyczącego abuzywności postanowień umowy i skutków tej abuzywności, a zwłaszcza możliwości zastąpienia wyeliminowanego abuzywnego postanowienia umowy innymi regulacjami. Należy zauważyć, że problemy dotyczące tzw. kredytów indeksowanych lub denominowanych w walucie obcej były przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 28 kwietnia 2022 r., III CZP 40/22; wyroki Sądu Najwyższego: z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22; z 26 maja 2022 r., II CSKP 650/22; z 13 maja 2022 r. II CSKP 293/22; 13 maja 2022 r. II CSKP 405/22; z 31 marca 2023 r., II CSKP 1052/22; z 26 maja 2022 r., II CSKP 650/22; z 31 stycznia 2023 r., II CSKP 1200/22; z 29 listopada 2023 r., II CSKP 1461/22). W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi aktualnie wątpliwości, że niedopuszczalne jest zastępowanie wyeliminowanego abuzywnego postanowienia umowy innym mechanizmem wyliczenia kwoty raty kapitałowo-odsetkowej. Żaden bowiem przepis prawa, w tym art. 385¹ i art. 358 § 2 k.c., nie daje podstaw do zastąpienia klauzuli abuzywnej innym postanowieniem. Uzupełnienie luk po wyeliminowaniu takiej klauzuli stanowiłoby bowiem zbyt daleko idącą modyfikację umowy w celu ratowania sytuacji prawnej przedsiębiorcy stosującego niedozwolone postanowienie umowne (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2022 r. II CSKP 550/22; postanowienia Sądu Najwyższego z 31 maja 2022 r., I CSK 2314/22; z 1 lutego 2023 r., I CSK 5615/22; z 6 lipca 2023 r., I CSK 5755/22; z 29 sierpnia 2023 r., I CSK 4312/22; z 12 stycznia 2024 r., I CSK 6796/22). Potwierdził to Sąd Najwyższy w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, w której stwierdzono m.in., że w razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego, odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć,

że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów. Ponadto Sąd Najwyższy przesądził także, że w razie niemożności ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

9. Wobec powyższego podniesione przez skarżącego wątpliwości interpretacyjne należy uznać za wyjaśnione, zaś kwestie prezentowane przez skarżącego jako „istotne zagadnienie prawne” nie stanowią obecnie zagadnień nowych. Tożsame zagadnienia, jak sformułowane przez skarżącego, były już wielokrotnie przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego w ramach tzw. przedsądu (zob. postanowienia: z 15 maja 2023 r., I CSK 5591/22; z 17 maja 2023 r., I CSK 6697/22; z 29 sierpnia 2023 r., I CSK 4312/22; z 20 grudnia 2023 r., I CSK 3911/23; z 12 stycznia 2024 r., I CSK 6796/22; z 22 lutego 2024 r., I CSK 6617/22; z 25 lipca 2024 r., I CSK 3614/23; z 9 sierpnia 2024 r., I CSK 1722/23; z 29 października 2024 r., I CSK 3019/23), do których szczegółowych uzasadnień wypada odesłać w celu uniknięcia zbędnych powtórzeń.

10. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

11. Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

12. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1, § 1¹ i § 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. oraz § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

[SOP]

[r.g.]

